

LES ELISIONS VOCÀLIQUES

S'anomena **elisió** la no pronunciació d'una vocal en determinades circumstàncies. En alguns casos, aquesta elisió es marca en la llengua escrita amb l'apòstrof: l'aire, l'herba, vinc d'Alacant, me'n vaig, me n'aniré...

Però hi ha molts altres casos en què es fa elisió en la llengua parlada, però no es representa en la llengua escrita. Vegem-ne alguns exemples:

	S'escriu	es diu
1-vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona	Mà esquerra Ve amb mi A mi em sembla No el veig	Mà'squerra Ve'mb mi A mi'm sembla No'l veig
2-vocal àtona+vocal àtona s'elideix la primera *	Quina alegria Una artista Vine en tren carro obscur Torna a entrar Mitja hora Ara em veus? Vine amb mi	Quin'alegria Un'artista Vin'en tren Carr'obscur Torna'ntrar Mitj'hora Ara 'm veus? Vin'amb mi
3-vocal àtona+vocal tònica s'elideix la primera	Mitja hora Vol que òbriguen ja	Mitj'hora Vol qu'òbriguen ja
4-si el pronom HI o la conjunció copulativa I van seguides d'una altra vocal, no hi ha elisió perquè la I fa de consonant.	Hi ha gent interes-sada. No hi ha res a fer. I a mi, què?	
5.-L'article o el pronom LA no s'elideix davant I o U àtones.		

*Si la primera vocal àtona és la I, s'elideix la segona.

Si el veus → si'l veus

Ni els uns ni els altres → ni'ls uns ni'ls altres.

Ompli el paper → ompli'l paper

Si la primera paraula acaba en -A i l'altra comença per E, es perd la E.

Si la primera paraula acaba en -A i l'altra comença per O oberta, es perd la A.

Fixa't que:

1. Les úniques vocals que s'elideixen en valencià són la E i la A.
2. Si les dues vocals són tòniques no és possible l'elisió.

Exemples: mà ampla, ve ert.

El pronom HO, d'acord amb la fonètica valenciana, es pronuncia, de tres maneres:

1. En contacte amb vocal sona [u]: li ho portaré, ho espere amb impaciència, ho ha preparat ell, vull donar-li-ho. D'aquesta manera, formen una "mena" de diftongs: *liu portaré, *uesper, *ua preparat, *vull donar-liu.

2. A més, quan HO porta davant els pronoms EM, ET i ES, aquests darrers pronoms no solen elidir la E, tot i que l'ortografia obliga a apostrofar-los: m'ho donarà, t'ho passarà, vol menjar-s'ho, es pronuncien, respectivament, *meu donarà, *teu passarà, *vol menjar-seu.

3. Quan no està en contacte amb una vocal, sol sonar [o]: estic pensant-ho, ho tinc pensat, vol donar-ho tot, no vol sentir-ho més.

Alguna volta, a imitació del segon cas, es pronuncia [eu]: ho sé. *eu sé.

EXERCICI

Explica els fenòmens de fonètica sintàctica que es donen en aquestes oracions:

1. I a nosaltres també.

No hi ha elisió perquè la I és consonàntica.

2. Si em vols, porta-m'ho. *si()m vols, pòrtameu

Si la primera vocal àtona és la I, s'elideix la segona.

Quan HO porta davant els pronoms EM, ET i ES, aquests darrers pronoms no solen elidir la E, tot i que l'ortografia obliga a apostrofar.

3. Comprà un llibre. *comprà()n llibre.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

4. ¿Què em dius? *què()m dius?

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

5. Porta el disc. *pórta()l disc.

Dues vocals àtones. Si la primera paraula acaba en -A i l'altra comença per E, es perd la E.

6. Una amiga és la que et vol. *un()amíg()és la qu()et vol.

vocal àtona+vocal àtona s'elideix la primera.

vocal àtona+vocal tònica s'elideix la primera.

7. Que ho valores és bo. *quu valóres es bó.

El pronom HO en contacte amb vocal sona [u].

8. Hi ha tres motos aparcades. *Ia tres motos aparcades.

no hi ha elisió perquè la I fa de consonant.

9. Llengua i literatura. *llenguai literatura.

Es forma un triftong.

10. Aquesta pel.lícula que hem vist, és bona. *aquesta pel.lícula qué()m vist, és bona.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

11. Un camí impensable. *un camí()mpensable.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

12. Hi ha consonants que són fricatives. *ia consonants...

si el pronom HI o la conjunció copulativa I van seguides d'una altra vocal, no hi ha elisió perquè la I fa de consonant.

13. Que no es pronuncien *que nó()s pronuncien.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

14. Observe el que fa. *obsérv()el que fá.

vocal àtona+vocal àtona s'elideix la primera.

15. La imite. *la imite.

L'article o el pronom LA no s'elideix davant I o U àtones.

16. Ho era. *uera

El pronom HO en contacte amb vocal sona [u].

17. No sé de què em parla. *no sé de què()m parla.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

18. Vull menjar-me un tros de pa. *vull menjár-m()un trós de pá.

vocal àtona+vocal àtona s'elideix la primera.

19. Fascinat amb la història. *fascinat amb la istòria.

L'article o el pronom LA no s'elideix davant I o U àtones.

20. Vaja, que estic fatal! *vája, qu()estíc fatál!

vocal àtona+vocal àtona s'elideix la primera.

21. Ja estic farta. *já ()stic fáрта.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

22. Així i tot. *així()tot.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

23. ¿D'on va aparéixer? *don vá()paréixer.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

24. Que un dia vinga. *qu()un día vínga.

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

25. I ara amb Internet. *iár()amb Internet.

si el pronom HI o la conjunció copulativa I van seguides d'una altra vocal, no hi ha elisió perquè la I fa de consonant.

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

26. Qui ho va descobrir... *quíu va descubrír...

El pronom HO en contacte amb vocal sona [u].

27. Quan ho explique... *quán uexplíque...

El pronom HO en contacte amb vocal sona [u].

28. Mentre el meu germà llegia... *méntr()el méu germá llegía...

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

29. Advertia que al carrer... *advertía qu()al carrér...

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

30. Jo estava estirat. *jó()stáv()estirát.

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

31. Era un somriure trist. *ér()un somríure trist.

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

32. Després dels anys que havia... *després dels anys qu()avía...

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

33. Si escrius amb la mà... *si()scríus amb la má...

Si la primera vocal àtona és la I, s'elideix la segona.

34.Jo podria haver-hi preguntat. *jo podrí()avéri preguntát.

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

35.Som dels qui amaguen... *sóm dels qu()amáguen...

vocal àtona + vocal àtona s'elideix la primera.

36.I al cap dels anys... *ial cáp dels ányes...

si el pronom HI o la conjunció copulativa I van seguides d'una altra vocal, no hi ha elisió perquè la I fa de consonant.

37.Açò és per a escriure...*açó()s per á()scríure...

vocal tònica + vocal àtona s'elideix l'àtona.